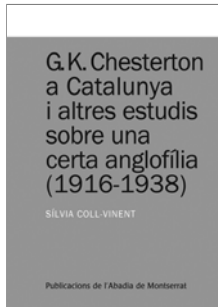


Teresa Iribarren: Sílvia Coll-Vinent, *G.K. Chesterton a Catalunya i altres estudis...*

Sílvia COLL-VINENT

G.K. Chesterton a Catalunya i altres estudis sobre una certa anglofília (1916-1938)

Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, 250 p., 22€

Els estudis acadèmics que contempen l'agermanament de les cultures catalana i britànica tenen ja una llarga i prestigiosa tradició, enfortida quan el 1954 es fundà a Oxford l'Anglo-Catalan Society, que ha gaudit del concurs d'estudiosos tan eminents com ara Josep Maria Batista i Roca, F.W. Pierce, Joan Mascaró, Joan Gili, Arthur Terry, Alan Yates i Dominic Keown, entre d'altres. S'insereix clarament dins d'aquesta tradició la tasca de la professora Sílvia Coll-Vinent, que aborda la interrelació entre escriptors britànics i catalans en múltiples estudis que ha anat publicant els darrers anys, alguns dels quals deriven de la tesi que el 1996 defensà a Oxford, intitulada *The Reception of English Fictional and Non-Fictional Prose in Catalonia (1916-1938), with Particular Reference to Edwardian Literary Culture and Associated Debates Concerning the Novel in England, France and Catalonia*. Aquesta tesi és també la matriu del recull d'assaigs *G.K. Chesterton a Catalunya i altres estudis sobre una certa anglofília (1916-1938)*, bona part dels quals ja havien estat publicats, com bé s'indica al prefaci.

El llibre consta de tres parts, encapçales respectivament per les rúbriques «Aspectes de G.K. Chesterton», «Narradors anglesos, crítics francesos, lectors catalans» i «Annexos». Obre la primera part una magnífica semblança de Chesterton, que és seguida per la crònica de la visita que va realitzar a Catalunya el maig de 1926 i l'efecte fecundador que va tenir en els sectors de la intel·lectualitat catòlica, que l'havia esperat amb candeletes, entre els quals destacaven Josep Maria Junoy i Pau Romeva, principals impulsors de (fallits) projectes chestertonians. Queden ben consignades les línies generals de la reivindicació no sols dels serrells del pensament chestertonian (catolicisme, medievalisme, franciscanisme, distributisme), sinó també de la seva idiosincràsia en tant que intel·lectual europeu i, sobretot, de l'atractiva i efectiva pirotècnia verbal, basada en bona mesura en la retòrica de la paradoxa.

La segona part, a diferència de la primera, no és de naturalesa tan unitària. Per bé que tots els estudis pivoten a l'entorn de la novel·la anglesa, s'hi despleguen plantejaments metodològics distints que, amb major o menor grau de focalització, consignen diferents relacions binàries entre les lletres catalanes i britàniques. Així, Coll-Vinent brinda una relació del discurs sobre Joseph Conrad que va elaborar Joan Estelrich, sintetitza l'ús del concepte de *sympathy* per part de Josep Carner i Carles Riba, ressegueix la recepció de George Meredith via *Nouvelle Revue Française*,

estudia l'impacte que va tenir *Nocturn* de Frank Swinnerton, esbossa les traces de Swinnerton, Joyce i Valéry en la novel·lista Maria Teresa Vernet, i analitza la crítica de Serrahima i la tasca de traductor de Rafael Tasis (que, en aquest cas, va fins molt més enllà de 1938).

Els annexos tenen un caràcter miscel·lani. D'una banda, es posen a l'abast del lector textos que complementen i il·lustren fets i idees tractats en el decurs dels estudis (especialment útils són les peces de Firmin Roz, René Lalou i Edmond Jaloux, propagandistes de la novel·la anglesa a França); de l'altra, es proporcionen dos catàlegs de traduccions de novel·la anglesa (aparegudes a les tribunes catòliques d'*El Matí* i *Esplai*, i, al seu torn, les realitzades per Rafael Tasis). Segueixen els annexos una bibliografia molt completa i actualitzada sobre el tema d'estudi (amb la qual, tanmateix, l'estudiosa no estableix una relació dialògica al cos del text).

El llibre de Coll-Vinent és una nova i valuosa baula per a conèixer les idees estètiques, el perfil ideològic i l'activisme cultural dels escriptors catòlics de preguerra parroquians de *La Nova Revista*, *El Matí* i *La Veu de Catalunya*. Així, l'estudi complementa la informació aportada per títols com ara *El llegat anglès de Marià Manent*, de Montserrat Roser, *Marià Manent i la traducció*, de Jordi Marrugat, *La novel·la catòlica a Catalunya: precedents teòrics (1925-1936)*, de Carles Lluch, i pels diversos treballs publicats sobre l'anglòfil Ramon Esquerra. La singularitat del plantejament de l'estudiosa és que exhuma només aquells discursos sobre novel·la anglesa desenvolupats per autors d'una mateixa corda, la catòlica, i en fa una exhaustiva anàlisi lineal i, generalment, de manera aïllada. Dit altrament: opta per dur a terme un rigorós estudi amb mires entomològiques i estanques més que no pas rizomàtiques. Val a dir que aquesta opció queda compensada per dues aportacions tan remarcables com necessàries: Coll-Vinent exhibeix un envejable coneixement de la novel·la i de la bibliografia angleses, com també del discurs que es desenvolupà a França en defensa de la narrativa britànica. D'aquesta manera, dibuixa un panorama concebut a manera de tríptic que abraça el món cultural britànic, el francès i el català, entre els quals estableix interconnexions –una operació ben meritosa, val a dir. Amb aquest estudi es demostra, de manera definitiva, com el discurs anglòfil que orquestraren els autors catalans és deutor del que elaboraren els seus homòlegs francesos.

Els que frisàvem per tenir aquesta compilació de Coll-Vinent a les mans ens traïem el barret davant d'un llibre que consigna molt bé fins a quin punt la febre chestertoniana va fer forat en l'establishment catòlic dels anys vint, quelcom que explica –en part– la creixent anglofília entre els escriptors que s'arraïmaren, sobretot, entorn de *La Nova Revista*. Com a bon llibre assagístic que és, l'obra ens suscita múltiples interrogants. En formulem alguns. Fins a quin punt Junoy no va instrumentalitzar Chesterton (que abraçà el catolicisme el 1922) per tal de legitimar el seu propi gir tant ideològic com estètic? No hauríem de contextualitzar els articles sobre el pensament chestertonianà en l'intensíssim debat que suscità *La decadència d'Occident* d'Oswald Spengler, en el qual medievalisme i catolicisme foren elements clau? La fascinació pel *modus operandi* de Chesterton no rau en el fet que proporcionava un model d'intel·lectual catòlic bel·ligerant i amb tremp, als antípodes

de les jeremiades i el vol de gallinaci d'un Ramon Rucabado? El fracàs dels projectes chestertonians no es deu a la dificultat d'importar un discurs assagístic –de dialèctica alambinada, ai las!– que pivotava entorn d'unes problemàtiques massa alienes a la realitat catalana (exactament com succeí amb H.G. Wells, que comptà amb molts seguidors entre les faccions d'esquerres)? Més enllà de Roz, Lalou i Jaloux, no hauria calgut consignar també l'ascendència d'André Maurois –incansable promotor de la cultura i la narrativa britàniques– en el debat de la novel·la anglesa a Catalunya? L'elogi d'escriptors com ara J.B. Priestley, tan estimat per Serrahima, no servia per a baquetejar els entusiastes catalans del polèmic D.H. Lawrence? I què es deia, de tot plegat, a *La Paraula Cristiana*?

En fi, sense cap mena de dubte, *G.K. Chesterton a Catalunya i altres estudis sobre una certa anglofília (1916-1938)* constitueix una aportació fonamental no només per a conèixer la creixent anglofília del món lletrat català de després de la Primera Guerra Mundial, sinó també per a reconstruir el debat sobre el gènere novel·lístic que centrà l'interès de bona part dels homes de lletres de l'època.

Teresa Iribarren i Donadeu
Universitat Oberta de Catalunya